

Anonimizuota versija

Vertimas

C-637/19–1

Byla C-637/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. rugpjūčio 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Svea Hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Švedija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. rugpjūčio 20 d.

Apeliantas:

BY

Kita apeliacinio proceso šalis:

CX

<...>

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

<...> *Svea Hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen* (Stokholmo apeliacinis teismas, veikiantis kaip intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų apeliacinis teismas, Švedija)

<...> Stokholmas, Švedija

<...>

Pagrindinės bylos šalys:

<...> Apeliantas: BY

Kita apeliacinio proceso šalis: CX

<...>

Dalykas: autorių teisių pažeidimas ir kt.

<...>

Bylos dalykas ir pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

3. Pagrindinės bylos šalys yra du fiziniai asmenys, kurių kiekvienas turi svetainę. Dabartinis ginčas kyla dėl to, kad kitame tarp šalių vykstančiame ginče CX bendrosios kompetencijos teismui, į kurį buvo kreiptasi, kaip įrodymą nusiuntė BY svetainėje pateikiamo teksto puslapio, kuriame yra fotografija, kopija. Šioje byloje BY teigia, kad jis yra tos fotografijos autorių teisių turėtojas ir prašo, kad CX būtų įpareigotas atlyginti jam nuostolius (**orig. p. 2**) – pirma, už autorių teisių pažeidimą ir, antra, už fotografijos kūriniams taikomos specialios apsaugos pažeidimą. Šalys neginčija, kad CX veikė BY nurodytu būdu. Tačiau CX ginčija bet kokią atsakomybę.
4. Pirmosios instancijos teismas – *Patent- och marknadsdomstolen* (Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų teismas (toliau – PMD) – nustatė, kad fotografijai buvo taikoma su autorių teisėmis susijusios teisės apsauga, t. y. fotografijos kūriniams suteikiama speciali apsauga. PMD pažymėjo, kad, atsižvelgiant į tai, kad fotografija teismui buvo pateikta kaip procesinis dokumentas, kiekvienas asmuo gali prašyti ją paskelbti pagal taikomas Švedijos konstitucinio įstatymo dėl teisės susipažinti su dokumentais nuostatas. Taigi, pasak Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų teismo, remiantis Švedijos autorių teisių įstatymu CX tą fotografiją viešai išplatino. Vis dėlto, PMD manymu, nebuvo nustatyta, kad BY patyrė žalą. Todėl jo prašymas buvo atmestas.
5. BY apskundė tą sprendimą *Patent- och marknadsöverdomstolen* (Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų apeliacinis teismas, toliau – PMÖD) siekdamas jį panaikinti. CX ginčija poreikį pakeisti sprendimą.
6. PMÖD privalo *inter alia* nuspręsti, ar tai, kad tos fotografijos kopija, kaip procesinis dokumentas, buvo pateikta teismui, gali reikšti, kad remiantis autorių teisėmis [kūriny] tapo neteisėtai viešai prieinamas dėl tokio kūrinio platinimo arba jo viešo paskelbimo ir, konkrečiau, ar galima manyti, kad teismas patenka į sąvokos „viešas“ taikymo sritį. Ginčo šalys PMÖD paaiškino, kad bendrosios kompetencijos teismui el. paštu buvo nusiųsta nagrinėjamos fotografijos elektroninė kopija. Jeigu PMÖD nuspręstų, kad procesinio dokumento pateikimas turi būti laikomas padarymo viešai prieinamo forma, tuomet kiltų klausimas, ar gali būti taikomos nacionalinės teisės nuostatos, susijusios su teismo procese autorių teisėms taikomais apribojimais: žr. 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 5 straipsnio 3 dalies e punktą (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230). Vis dėlto PMÖD pateikti prejudiciniai klausimai nėra susiję su (**orig. p. 3**) tuo autorių teisėms taikomu apribojimu.

Susijusios nacionalinės taisyklės ir teismų praktika

7. *Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen)* (Literatūros ir meno kūriniam taikomų autorių teisių įstatymas (729:1960), toliau – Autorių teisių įstatymas) 2 ir 49a dalys yra susijusios nacionalinės teisės nuostatos. Šiose dalyse nustatyta:

„2 dalis

[(1)] Atsižvelgiant į šiame įstatyme numatytus apribojimus, autorių teisės apima išimtinę teisę disponuoti kūrinio atgaminant jį ir padarant viešai prieinamą, nepaisant to, ar tai yra originalus kūrinys, pakeista jo versija, vertimas, kita adaptuota literatūrinė, meninė ar kitomis technologinėmis priemonėmis sukurta versija.

[(2)] Bet koks tiesioginis ar netiesioginis, laikinas arba nuolatinis viso arba dalies kūrinio atgaminimas bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma laikomas reprodukcija.

[(3)] Kūrinys padaromas viešai prieinamas šiais atvejais:

1. Kai kūrinys viešai paskelbiamas. Kūrinys viešai paskelbiamas, kai jis yra padaromas viešai prieinamas naudojantis laidinėmis ar belaidžio ryšio priemonėmis kitoje vietoje nei ta, kurioje visuomenė gali susipažinti su tuo kūrinio. Viešas paskelbimas apima tokį paskelbimą, kai visuomenės nariai gali susipažinti su kūrinio individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

<...>

4. Kai kūrinio reprodukciją siūloma parduoti, nuomoti ar įkeisti už paskolą arba ji yra kitaip viešai platinama.

Bet koks kūrinio paskelbimas arba atlikimas, kai tai skirta plačiam, tačiau uždaram specialistų ratui, (**orig. p. 4**) laikomas viešu paskelbimu arba viešu atlikimu.“

49a dalis

„Fotografijos kūrinio autorius turi išimtinę teisę atgaminti tą fotografiją ir padaryti ją viešai prieinamą. Teisė galioja nepaisant to, ar naudojamas kūrinio originalas, ar pakeista jo forma, ir nepaisant naudojamo paskelbimo būdo.“

8. Iš Švedijos konstitucinio įstatymo taip pat aiškiai matyti, kad žodžio laisvės ir pliuralistinės informacijos skatinimas apima kiekvieno asmens teisę susipažinti su viešais dokumentais (*Tryckfrihetsförordningen* (Spaudos laisvės įstatymas) 2 skyriaus 1 dalis). Tame įstatyme taip pat nustatyta, kad teismui bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma pateiktas konkretus procesinis dokumentas yra viešas dokumentas. Taigi ta nuostata reiškia, kad kiekvienas asmuo gali prašyti

leisti susipažinti su teismui perduotu procesiniu dokumentu. Tačiau tai principinei taisyklei taikomos su konfidencialia informacija susijusios išimties. Remiantis principu teisė susipažinti su dokumentais taip pat yra susijusi su dokumentais, kuriems taikomos autorių ir gretutinės teisės.

9. Ankstesnėje byloje PMÖD nusprendė, kad procesinio dokumento, kurį sudaro autorių teisėmis saugomas tekstas, pateikimas el. paštu nacionaliniam teismui, nereiškė „viešo paskelbimo“ pagal Autorių teisių įstatymo 2 dalies 3 pastraipos 1 punktą. PMÖD pirmiausia nurodė, kad pateikimas iš tikrųjų reiškė „paskelbimą“, ir paskui pažymėjo, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas savo 2016 m. gegužės 31 d. Sprendime *Reha Training* (C-117/15, EU:C:2016:379, 41 punktas), nusprendė, kad „viešumo“ samprata yra susijusi su neribotu potencialių kūrinių gavėjų skaičiumi ir, be to, apima pakankamai didelį asmenų skaičių. Paskui PMÖD nusprendė, kad kūrinių pateikimas teismui negalėtų būti laikomas jo viešu paskelbimu. Jis nusprendė, kad tomis aplinkybėmis nebuvo svarbu tai, kad Švedijos teisėje numatyta plataus masto teisė susipažinti su teismo turimais dokumentais (**orig. p. 5**).
10. Kitoje byloje tas pats teismas [PMÖD] nusprendė, kad procesinio dokumento, kuriame yra fotografijos fotokopija, kuri pagal Autorių teisių įstatymą saugoma kaip fotografijos kūrinys, pateikimas teismui reiškė neteisėtą viešą platinimą pagal Autorių teisių įstatymo 2 dalies 3 pastraipos 4 punktą. Toje byloje PMÖD pateikė nuorodą į 2015 m. gegužės 13 d. Sprendimą *Dimensione Direct Sales ir Labianca* (C-516/13, EU:C:2015:315, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Tas teismas nustatė, kad iš to sprendimo galima daryti išvadą, jog Direktyvoje 2001/29/EB vartojama sąvoka „platinimas“ turi būti aiškinama kaip reiškianti, kad pakanka vieną reprodukciją išplatinti bent vienam visuomenės nariui. Tas teismas pažymėjo, kad sąvoka „viešas“ Direktyvoje 2001/29/EB nebuvo apibrėžta, tačiau, išnagrinėjęs tos direktyvos versijas skirtingomis kalbomis, jis priėjo prie išvados, kad bet kuriuo atveju sąvoka „viešas“ reiškė aiškų atskyrimą nuo privačios srities. PMÖD nustatė, kad teismas, kuriam buvo pateikta fotografija, nepriklausė privačiai grupei, kuriai taip pat priklausė siuntėjas, ir negalėjo būti laikomas vien kaip platinimo kanalo tarpininkas, nes, nepaisant teismo pareigos pateikti procesinių dokumentų kopijas, nebuvo galima tikėtis, kad jis perduos fizinės gautų dokumentų kopijas. Toje byloje PMÖD padarė išvadą, kad siuntėjas, pateikdamas fotografijos kopiją teismui, atliko viešo platinimo veiksmą. <...>

Susijusios ES teisės nuostatos

11. Direktyvos 2001/29/EB (žr. pirmiau) 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokią savo kūrinių viešą skelbimą laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis, įskaitant savo kūrinių padarymą viešai prieinam[ų] tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.“

Šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokią viešą jų kūrinių originalo ar jo kopijų platinimą parduodant ar kitais būdais.“

Poreikis priimti prejudicinį sprendimą

12. Dabartinė Autorių teisių įstatymo 2 dalies 3 pastraipos 1 ir 4 punktų nuostatų formuluotė buvo įtvirtinta Direktyvą 2001/29/EB perkeliant į nacionalinę teisę. 1 ir 4 punktų tekstas dera atitinkamai su tos šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalimi ir 4 straipsnio 1 dalimi. Taigi nagrinėdamas bylą Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų apeliacinis teismas tas Švedijos teisės nuostatas privalo taikyti atsižvelgdamas į atitinkamas ES teisės nuostatas. Tačiau, Intelektinės nuosavybės ir komercinių bylų apeliacinio teismo manymu, esama tam tikro neužtikrintumo dėl ES teisės sąvokų „viešas paskelbimas“ ir „viešas platinimas“ aiškinimo tais atvejais, kai saugomas kūrinys pateikiamas teismui pagrindinėje procesinio dokumento dalyje. Šis neužtikrintumas yra susijęs su tuo, ar galima laikyti, kad teismas patenka į sąvokos „viešas“ taikymo sritį pagal Direktyvą 2001/29/EB, be to, visų pirma kyla klausimas, ar sąvokos „viešas“ reikšmė yra vienoda tiek „paskelbimo“, tiek „platinimo“ atveju. Teisingumo Teismo jurisprudencijoje atsakymo į tą klausimą rasti nepavyko.
13. Sąvoka „viešas“ Direktyvoje 2001/29/EB arba kituose antrinės teisės aktuose nėra apibrėžta. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad siekiant nustatyti, ar įvyko viešas paskelbimas, būtina atsižvelgti į kelis papildomus, nesavarankiškus ir tarpusavyje susijusius kriterijus. (**orig. p. 7**). Todėl šiuos kriterijus reikia taikyti tiek atskirai, tiek atsižvelgiant į jų tarpusavio sąveiką, nes įvairiose konkrečiose situacijose jų intensyvumas gali labai skirtis. Todėl Teisingumo Teismas mano, kad sąvoka „viešas paskelbimas“ turi būti aiškinama plačiai. Be to, Teisingumo Teismas anksčiau nusprendė, kad sąvoka „viešas paskelbimas“ apima du kumuliacinius elementus, t. y. kūrinio „paskelbimo veiksmą“ ir šio kūrinio paskelbimą „viešai“ (2016 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, 35–37 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
14. Kalbant apie antrąjį iš šių kumuliacinių elementų, t. y. sąvoką „viešas“, Teisingumo Teismas nusprendė, kad ji reiškia neribotą potencialių kūrinio gavėjų skaičių ir, be to, apima pakankamai didelį asmenų skaičių. Dėl viešumo „neriboto“ pobūdžio reikšmės Teisingumo Teismas pažymėjo, kad kūrinys padaromas prieinamas bet kuriuo tinkamu būdu „asmenims apskritai“, t. y. neapsiribojant atskirais privačiai grupei priklausančiais asmenimis (2016 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, 41 ir 42 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
15. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat galima matyti, kad sąvoka „platinimas“, kaip ji apibrėžta Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 1 dalyje, yra savarankiška ES teisės sąvoka, kuri turi būti aiškinama neatsižvelgiant į teisės

aktus, taikytinus sandoriams, pagal kuriuos platinimas įvyko, ir kad dėl šios priežasties, be kita ko, atsižvelgiant į šią aptariamą direktyvos nuostatą reikšmę, 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sąvoka „viešas platinimas“ turi tokią pat reikšmę kaip ir frazė „padaryti <...> viešai prieinamais, juos parduodant“, kaip nustatyta [1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje priimtos] Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos autorių teisių sutarties 6 straipsnio 1 dalyje (2015 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Dimensione Direct Sales ir Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, [22, 23 ir] 25 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija). Iš to sprendimo galima daryti išvadą, kad tam, jog įvyktų „viešas platinimas“, pakanka saugomą kūrinį pateikti visuomenės nariui. Vis dėlto tomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nepriėmė sprendimo dėl žodžio „viešas“ reikšmės ir nepateikė nuorodos į savo jurisprudenciją, susijusią su sąvoka „viešas“, kai ji vartojama „viešo platinimo“ kontekste. Net jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad pakanka kūrinį pateikti visuomenės nariui (**orig. p. 8**), lieka neišspręstas klausimas, ar tomis aplinkybėmis sąvoka „viešas“ turi būti aiškinama taip pat kaip Teisingumo Teismas aiškino frazė „viešas paskelbimas“, t. y. ar ją reikėtų aiškinti vienodai atsižvelgiant į Direktyvą 2001/29.

16. Be pirmiau minėtos jurisprudencijos, Teisingumo Teismo taip pat buvo prašoma išaiškinti sąvoką „viešas paskelbimas“ įvairiomis kitomis aplinkybėmis, visų pirma i) paskelbiant kūrinį per radiją ir televiziją viešose įstaigose, viešbučiuose, Spa ar reabilitacijos centruose, ii) pateikiant nuorodas į televizijos programų tiesioginę transliaciją internete ir iii) televizijos transliuotojams transliuojant televizijos signalus konkreitiems platintojams (žr., *inter alia*, 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 42 ir 47 punktus, 2011 m. spalio 4 d. Sprendimo *Football Association Premier League ir kt.*, C-403/08 ir C-429/08, EU:C:2011:631, 196 punktą, 2014 m. vasario 27 d. Sprendimą [*OSA*, C-351/12, EU:C:2014:110], 2015 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *SBS Belgium*, C-325/14, EU:C:2015:764, 20–23 punktus, 33 ir 34 punktą ir 2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, 29–55 punktus). Teisingumo Teismas taip pat turėjo galimybę sąvoką „viešas platinimas“ išsamiau išaiškinti 2018 m. priimtame sprendime (žr. 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Syed*, C-572/17, EU:C:2018:1033).
17. Tačiau Teisingumo Teismas nepriėmė sprendimo dėl Direktyvos 2001/29/EB atitinkamai 3 straipsnio 1 dalyje ir 4 straipsnio 1 dalyje nustatytų sąvokų „viešas paskelbimas“ ir „viešas platinimas“, kiek tai susiję su šios bylos aplinkybėmis, t. y. kai saugomas kūrinys buvo pateiktas teismui pagrindinėje procesinio dokumento dalyje. Panašiai, kaip jau nurodyta, Teisingumo Teismas nepriėmė sprendimo dėl to, ar sąvokai „viešas“ turi būti suteikta tokia pat reikšmė tose dviejose skirtingose situacijose. Šis klausimas yra labai svarbus pagrindinėje byloje kilusiame ginče, kuriame PMÖD prašoma įvertinti, ar tais atvejais, kai teismui pateikiamas dokumentas, nepaisant to, ar jis pateikiamas kaip fizinis dokumentas (popierine forma), ar kaip el. pašto priedas, toks pateikimas, kuris abiem atvejais turi tokį pat poveikį ir naudojamas tuo pačiu tikslu, yra „viešas paskelbimas“ ar „viešas platinimas“. (**orig. p. 9**)

18. Pasak PMÖD, veiksnys, dėl kurio tas neužtikrintumas padidėja, yra susijęs su tuo, kaip jis turi suprasti Teisingumo Teismo išvadą, kad viešumas yra „neriboto“ pobūdžio, kiek tai susiję su teismu (žr. 2016 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, 42 punktą). PMÖD manymu, nei teismas, nei jo darbuotojai negali reikšti „visuomenės“, atsižvelgiant į bendrąją šio žodžio reikšmę, tačiau jie taip pat negali būti laikomi priklausančiais privačiai grupei. Be to, nors asmenų, kurie gali susipažinti su kūiniu dėl to, kad jis buvo viešai paskelbtas, skaičius apima tik teismo personalą, šis skaičius gali kisti ir iš esmės turi būti laikomas esmine aplinkybe. Be to, pagal Švedijos teisę kiekvienas asmuo paprastai turi teisę susipažinti su teismo gautu dokumentu.
19. Atsakyti į toliau nurodytus klausimus yra būtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas galėtų priimti sprendimą dėl ginčo pagrindinėje byloje.

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

20. 1. Ar 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 3 straipsnio 1 dalyje ir 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sąvoka „viešas“ turi vienodą reikšmę?
2. Jeigu į pirmą klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar turi būti laikoma, kad, atsižvelgiant į šių nuostatų reikšmę, teismas patenka į sąvokos „viešas“ taikymo sritį?
3. Jeigu į pirmą klausimą būtų atsakyta neigiamai:
- a) ar tais atvejais, kai saugomas kūrinys paskelbiamas teismui, tas teismas gali patekti į sąvokos „viešas“ taikymo sritį?
 - b) jeigu saugomas kūrinys platinamas teismui, ar tas teismas patenka į sąvokos „viešas“ taikymo sritį?
4. Ar tai, kad nacionalinės teisės aktuose nustatytas bendrasis galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais principas, pagal kurį bet kuris prašymą pateikęs asmuo gali susipažinti su teismui pateiktais dokumentais (**orig. p. 10**), išskyrus atvejus, kai juose yra konfidencialios informacijos, turi įtakos vertinimui, ar saugomo kūrinio pateikimas teismui reiškia „viešą paskelbimą“ arba „viešą platinimą“?

<...>